

LIBERECKÝ

VYDÁNÍ PRO ČESKOU LÍPU, JABLONEC NAD NISOU, LIBEREC, SEMILY, TURNOV

PÁTEK 9. ŘÍJNA 2009

Záchrana hor potrvá 100 let

V Jizerských horách musí vysadit víc listnatých stromů. Jinak se na hřebenech opět objeví holá místa

STÁLE OHROŽENÉ JIZERKY. Obnova jizerskohorských lesů do přirozené podoby potrvá sto let. Převažující smrky musí doplnit listnaté stromy. FOTO: ČTK - R. PETRÁŠEK

Jizerské hory - Ani patnáct let po výrazném snížení emisí síry dopadajících na Jizerské hory nemají zdejší lesy vyhráno.

Jejich obnova do přirozené přirode blízké podoby potrvá ještě minimálně sto let. Stále převažující smrky musí doplnit listnaté stromy důležité pro další osud lesů.

„Buď bude v Jizerských horách les s vícedruhovou skladbou stromů, nebo žádný. Smrkové monokultury vysazené na holinách se mohou i bez nepříznivých emisí síry za třicet či padesát let opět rozpadnout,“ varuje předseda Nadace pro záchranu Jizerských hor a náměstek ministra životního prostředí František Pelc.

Budoucnost jizerskohorských lesů je ukryta v jejich minulosti. V jejich tváři z počátku 19. století. Od té doby byly původní smíšené lesy postupně nahrazovány smrkovými mo-

nokulturami, které koncem minulého století nevydržely emisní zátěž hlavně z Žitavské páne.

Do oslabených lesů se navíc pustil lýkožrout. Díky tomu na náhorních plošinách vzniklo 120 kilometrů čtverečních nových holin. Mizení stromů mělo za následek i vysoušení rašelinišť.

Ještě na počátku devadesátých let padaly na Jizerské hory tuny síry ročně. Třeba na Zadním kopci to bylo ročně 90 kilogramů na jeden hektar.

„Díky útlumu průmyslu a odsívení se emisní situace v krátké době výrazně zlepšila. Horší to ale je se stavem půdy. Ta má setrvačnost desítky i stovky let,“ uvedl Ludvík Řičář, krajský ředitel Lesů České republiky v Liberci.

Kyselost půdy zvyšují nejen emise, ale i samotné smrkové porosty. „Opadávající jehličky okyselují již

tak chudou půdu, zatím co opadané listy jí dodávají živiny,“ vysvětluje Pelc nutnost smíšených lesů.

Ochránci přírody i majitelé lesů po letech nacházejí shodu v pohledu na budoucnost jizerskohorských lesů.

„Smrkové porosty se mohou za 30 či 50 let rozpadnout.“

František Pelc

„Vyčištění půdy vede přes obnovu lesních porostů, do kterých musíme vracet původní dřeviny. Půjde ale o postupný proces. V přírodě se přirozeně nic neděje náraz,“ popisuje Řičář záměr Lesů.

Rozsáhlé nové porosty nepůvodního amerického smrku pichlavého,

kteří lesáři vysadili na holé pláně by se tak časem měly proměnit.

„Smrk pichlavý berme jako přípravnou dřevinu. Porosty budeme postupně vychovávat a nahrazovat původními dřevinami. Je to ale dlouhodobý úkol. Sto let je můj optimistický odhad k dosažení původního složení,“ upřesnil krajský ředitel Lesů ČR.

Původní les byl zhruba ve stejném poměru složen ze smrku, buku a jedle. Z původních 30 procent se však podíl smrku navýšil až na 75 procent.

„Navíc se používalo nevhodné, hlavně rakouské či bavorské semeno. Najít původní smrk byl problém,“ říká Pelc.

Nadace pro záchranu Jizerských hor proto po lesích sbírá šišky původních smrků a jedlí, aby připravila kvalitní osivo.

Nově vysazené stromy je však nutné ochránit před vysokou zvěří, která byla v Jizerských horách přemnožena.

„Stav zvěře se daří snižovat, ale přesto musíme stromky chránit. Listnáče jim jednoduše řečeno více chutnají,“ potvrzuje Řičář.

Důležitý pro budoucnost lesů je také styl hospodaření. „Nejvhodnější je výběrový způsob hospodaření, kdy se v lese nacházejí všechny typy stromů. Od nejmenších po velikány, je to vlastně zrychlený přírodní proces spojený s těžbou. I mrtvé stromy však mají v lese svůj význam, dodávají půdě živiny, které z ní předtím čerpaly,“ dodal Pelc.

Otázkou podle odborníků zůstává, jak si hory poradí se stále vysokou zátěží oxidů dusíku a změnou klimatu.

JAROSLAV HORENÍ

K věci

Neštěstí chodí po horách

Jaroslav Hoření
redaktor MF DNES

Neštěstí nechodí jen po lidích, ale i po horách. Alespoň stav Jizerských hor to dokládá. Pohled na horské pláně je již mnohem příznivější než před dvaceti lety, ale vyhráno ještě není. Jako bychom byli nepoučitelní. Odumřelé, převážně nepůvodní smrky nahradíme jiným, také nepůvodním smrkem. Lesní hospodáři údajně vyzkoumali, že americký smrk je odolnější než ten evropský. V praxi se to neprojevilo. I když je stříbrný smrček určitě hezký na pohled, je to pouze experiment. Doufáme, že dalších experimentů již nebude třeba a moudrost dávných předků posvěcená dnešním výzkumem najde uplatnění.

Zničené hory
co poškodilo Jizerky

Problémy začaly už v 16. století. Změny v jizerskohorských lesích nastaly již od 16. století díky rozvoji skládání a hutnictví, počátkem 19. století začaly rozsáhlé těžby a výsadba smrčů. Emise zničily smrky

Hlavní katastrofa přišla v 70. let dvacátého století, kdy se silně projevily emise z elektrárny Německa, Polska i Čech. Oslabené lesy pak navíc napadl obaláč modřínový a poškodily je i větry. Záchrana dřevní hmoty pak ještě vedla k poškození půdy, následně silné erozi a ohrožení vodohospodářské funkce lesů.

Záchrana
Vznikly holé pláně o rozloze 120 kilometrů čtverečních. Dnes je většina opět zalesněná smrkovými porosty.

Chráněné hory
Od roku 1968 existuje CHKO Jizerské hory, rozkládá se na 368 kilometrech čtverečních. Sedm oblastí patří mezi evropsky chráněné lokality Natura 2000, na území jsou také ptačí rezervace.